

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Ivstitia Et, Ivs. Sex Libris totidem Tractatus appono, nempe de rerum
Dominio, de Restitutione, de Contractibus Gratuitis, de Contractibus
Onerosis, de Contractibus Fortunæ, de Contractibus Adminicularis, de
Quasi-Contractibus, & nonnullis Innominatis

Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663

Cap. 13. Circa personas, quæ ad decimarum solutionem obligantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80681](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80681)

DVBIVM XXXII.

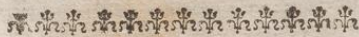
An decima ex apum fructibus sit Ecclesiae Parochialis, non praedialis soluenda?

¹⁵⁷ **S**oluenda est Ecclesiae Parochialis, non praedialis. Quia haec decima personalis est, ideo est Ecclesiae que debetur Parochiali Ecclesiae, in qua do-
Soluenda Parochialis, minus apum collocat domicilium. Sic Abul. non praedialis ad cap. 23. Mat. q. 1. §. 5. & 166.

¹⁵⁸ **S**oluenda est Ecclesiae praedialis, id est, ei in cuius territorio sunt apum aluearia, non Parochialis. Quia talis decima simpliciter praedialis est, cum apum fructus, scilicet mel ac-
Soluenda cer de floribus ac graminibus terrae illius, in qua pascuntur, & in suis vicinitatibus aluearibus plane proveniant. Ita Angel. v. Decima. num. 8. Fagund. p. c. 5. l. 1. c. 5. n. 1. 3. Trull. l. 3. Decal. c. 3. dub. 5. n. 5. Rebus. q. 8. de decim. n. 25. Anchar. ad cap. Peruenit.

¹⁵⁹ **P**rofecto decimae de aluearibus impertiendae Parochiis illis, ubi aluearia existunt. Nam domicilia sua inibi fixa habent, & ordinariè pascuntur. Hancque sententiam probabiliorē esse reor; quia probabilius iudico, tales decimas simpliciter esse praediales. Moneo tamen consuetudinem loci esse seruandam.

Hoc affirmo.

CAPVT XIII.

Circa personas, quae ad decimarum solutionem obligantur.

DVBIVM XXXIII.

An infideles non Baptizati teneantur soluere Ecclesiae decimas personales, ex vi necessariae compensationis?

¹⁶⁰ *Nonnulla reco.*

REcolo ex seq. 1. omnes homines Baptizatos ex vi iuris communis ad decimarum solutionem teneri cap. Ex trā. missa, de decim. ibi: Quia fidelis homo de omnibus, quae licet potest acquirere, decimas erogare, tenetur. Vnde colligo Iudaeos, Sarracenos, Turcas, & alios infideles, non debere decimas Ecclesiae soluere si nunquam fuere Sacra diluti vnde Nam decimae personales Ecclesiae redduntur ob Sacramentorum administrationem, aliarūque rerum spiritualium ministerium c. Nouum, de decim. & cap. significauit, de Parochiis. Quaeritur autem, num hi teneantur soluere Ecclesiae decimas personales, licet non ex vi praeccepti deci-

marum solum ex vi necessariae compensationis?

¹⁶¹ Soluere tenentur non ex vi praeccepti decimarum formaliter loquendo, sed per modum satisfactionis. Quia Ecclesia Parochialis percipitur ex compensatione ab aliis Christianis, qui illius satisfactionis loco poterat in ipsa habitare. Sic Bernard. apud Abul. ad cap. 23. Mar. q. 195. Abbas ad cap. De terris, de decim. n. 6. Gloss. v. Preterea vero. Ex parte sequitur hos Abul. ubi sup. & Barbo. libr. 3. de iure Eccl. cap. 26. Paraph. 3. num. 3.

¹⁶² Minimè ad id tenentur. Quia nullum ius habet Ecclesia in eos, qui extra suum gremium commorantur, iuxta illud Pauli Cor. 5. De iis, qui foris sunt, nihil ad nos. Ita Sotus lib. 9. de iust. q. 4. artic. 4. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 1. c. 16. num. 5. Fagundez praec. 5. l. 1. c. 5. n. 14. Azor. l. 7. c. 5. q. 3. & alij.

¹⁶³ Existimo sententiam primam nulla probabilitate niti. Nam siue textus consulas, siue dilucubrati, siue naturalem rationem, non inuenies, vnde valeat Ecclesia eos, qui foris sunt compellere nec satisfactionis titulo ad decimarum solutionem; accidentale enim, & casuale est, quod si infideles ibi non habitassent, Christiani eorum lares occuparent decimas reddituri.

DVBIVM XXXIV.

An infideles non Baptizati teneantur soluere decimas praediales de possessionibus, quibus suis in Prouinciis fruuntur?

sur 2

¹⁶⁴ **S**cio infideles Sacra vnda non dilutos soluere teneri decimas praediales illarum possessionum, quas in terris Christianorum titulo emptionis, vel alio comparauerunt. Quia sic cap. De terris, de decim. deciditur: De terris, quas Iudaei colunt, tuae prudentiae respondemus, ut eos ad decimas persolueant, vel possessiones penitus renunciandas cum omni distinctione compellas, ne forte occasione illa, Ecclesiae valeant suo iure fraudari. Quae verba omnibus infidelibus non Baptizatis etiam sunt accommodanda. Quaestio autem est: an illi teneantur persolvere decimas praediales de possessionibus, quibus suis in Prouinciis fruuntur?

¹⁶⁵ Tenentur quidem. Quia hoc onus est impositum agris, & terris, non personis, & res cum suo onere transit: vnde per accidens est, quod huiusmodi praedia possideantur à fidelibus: aut infidelibus, aut quod antea fuerint Christianorum, vel non. Sic Abbas ad cap. De terris n. 5. Syluest. verb. Decima, qu. 7. Rebus. q. 5. de decim. numer. 12. Lessi. lib. 2. cap. 35. dub. 5. num. 22. Orland. conf. 91. Mantuan. consil. 188.

¹⁶⁶ Minimè tenentur. Quia Ecclesia nunquam habuit acquisitum ius exigendi decimas praediales ex praediis, quae non fuerint Ecclesiae, aut Christianorum. Ita Suar. tom. 1. de Relig. lib. 1. c. 16. num. 5. Sotus lib. 9. de iust. q. 4. artic. 4. Fagundez praec. 5. l. 2. c. 1. n. 6. 7. 8. 9.

Sectio II. Dubia, De Præcepto V. 153

167
Abul. ad cap. 23. *Mat. g. 195. Valq. opusc. tr. de Benef. cap. 1. dub. 9. Filiuc. tract. 27. p. 2. n. 264. Trull. l. 1. c. 1. ead. cap. 3. dub. 10. num. 1.*

Distinguo inter terras quæ nunquam fuerunt Ecclesiæ, nec in Parochias diuise, & inter illas, quæ iam Ecclesiæ sacre & christiannorum diuise in Parochias. De his debent infideles non baptizari decimas soluere, de illis autem minime. Nam illa prædia nunquam tale reale onus habuere, neque cum illo ad infideles, à quibus possidentur, perueniunt: Ergo ad talium decimarum solutionem, nec ratione personarum, nec ipsorum prædiorum ratione tenentur. Vnde crediderim, primam sententiam parum probabilitatis habere.

DVBIVM XXXV.

169
An possit Ecclesiæ, à Iudæis, aliisque infidelibus non dilutis aliquod tributum exigere ad Prædicatorum, qui eos edocent sustentationem.

169
Non potest. Quia infideles compelli nequeant ad Fidei suspensionem, imo neque ut illius mysteria ac dogmata exaudiant: Igitur non potest Ecclesiæ eis tributum imponere ad Evangelici Ministri, qui eos instruunt sustentationem. Sic Rapha. de la Torre 2. 2. 9. 87. art. 4. d. 2. num. 2.

169
Potest quidem non per modum solutionis decimarum, cum hoc præceptum sit merè Ecclesiasticum, ad quod non tenentur qui extrâ Ecclesiâ sunt; sed per modum præcepti naturalis, eos obligando Prædicatoribus alimenta præstare. Ita Suar. tom. 1. de Relig. l. 1. c. 16. num. 12. Fagund. præc. 5. l. 2. cap. 1. num. 10. & 19. Trull. l. 3. Decal. cap. 3. dub. 10. num. 1. Palao tom. 2. tr. 10. d. vni. pun. 1. num. 1.

170
Probabilis existimo, posse Ecclesiâ, eiusque Pastores aliquod tributum ab infidelibus exigere ad vitum Prædicatorum, qui de facto mittuntur ad eos conuertendos: ac teneri huiusmodi infideles iure naturali illud præstare tum ad itineris expensas, tum ad eos alendos quandiu inter ipsos habitant. Nunquam tamen Ecclesiâ vta est huiusmodi potestate propter infidelium scandalum, & ne id sit eorum conuersionis fortasse impedimentum. Nam quamvis omnes homines ratione pollentes iuri naturali obedire teneantur, ac de iure naturali sit, ut qui actu in spiritualibus ministrat, necessariis ad vitam temporariis subsidiis fulciatur: tamen cum hi infideles lumen naturale rationis adeo habeant obtusum, ut vix hæc percipiant: haud erit exiguum ad salutem impedimentum eos cogere, & huiusmodi tributis diuexare. Palao mecum.

DVBIVM XXXVI.

An summus Pontifex teneatur, prædiales decimas soluere.

171
Certum mihi, (quidquid Rebuffus, & Andreas Hispanus in contrarium dicunt) summum Præfulem non teneri decimas

personales soluere. Quia nullum habet superiorem, cui submittere sese possit adhuc ob sacramentorum receptionem, cum ipse omnibus potestatem, ac iurisdictionem impendat. Suar. tom. 1. De Relig. l. 1. cap. 17. num. 11. cum com. vni edocet. Difficultas est, num ad soluendum decimas prædiales teneatur?

171
Non tenetur. Quia cum nunc decimæ sint non de iure divino, sed de Canonico, & Pontifex sit canonis conditor, nec possit ligari lege sua nec prædecessorum suorum: neque enim par in parem habet imperium: De rigore iuris non tenebitur has decimas soluere; sed de equitate solum, in quantum lex est iusta, & debet quis pati legem, quam talit. cap. Extra, de prebend. cap. Pro illorum, fante Imperatore: Licet legibus subiecti non sumus, legibus tamen viuimus. Sic Abul. ad cap. 23. Mat. g. 193.

172
Tenetur quidem. Tenetur quidem Pontifex soluere decimas prædiales ex illis solummodo prædiis, quæ titulo patrimonij temporalis, aut emptionis, permutationis, donationis, hæreditatis, aut successionis sanguinis possider. Quia post Parochiarum diuisionem, prædia vnicuique Ecclesiæ assignata habent annexum tanquam onas reale debitum decimarum respectu talis, & talis Ecclesiæ: Ergo si Pontifex temporali titulo acquirat vel possideat terras illas ut proprias, acquirere, ac possidere illas cum suo onere debet. Tenetur igitur ex earum fructibus decimas soluere. Ita Suar. tom. 1. de Relig. l. 1. cap. 17. num. 10. Rebuff. tract. de decim. qu. 5. num. 16. Syluest. ver. Decima, num. 13. Fagund. præc. 5. lib. 1. cap. 2. num. 11. Filiuc. tract. 27. p. 2. num. 17. Trullench. libr. 3. Decal. cap. 3. dub. 10. numer. 5.

173
Hoc vnicè verum, Abulensis doctissimi venia esse existimo. Vnde si Cardinalis quisquam priusquam in summum Præfulem eligeretur, prædia patrimonialia, vel alio modo propria possideret, quorum ratione alicui Ecclesiæ decimas deberet impertire: etiam electus Pontifex debebit idemque asseruerim, licet iam factus Papa huiusmodi possessiones acquirat. Quamvis enim sit supremus Legislator, ac dispensator decimarum: non tamen est dominus, & ideo nequit suo arbitrio illas retinere. Contrarium verò dixerim, si loquar de prædiis, ac possessionibus ad Papam pertinentibus, quatenus Papa est. Nam ex iis, cum sint de Petri, ac Ecclesiæ patrimonio, decimæ solui non debent.

DVBIVM XXXVII.

An Episcopi teneantur soluere decimas prædiales de prædiis seu possessionibus seculari, seu patrimoniali titulo acquisitis?

174
Certum mihi, Episcopos non teneri decimas personales impertire. Quia non tenentur eas soluere Parochis, cum inferiores existant: nec aliis Episcopis, vel Archiepiscopis, cum in iure talis non extet obligatio, nec Summo Præfule, nam licet attentio iure naturali

174
Certa suppono.

rali, & diuino possit Pontifex ad sui, suaeque familiae sustentationem exigere ab Episcopis decimas personales, aliquamque suorum Ecclesiasticorum quorundam reddituum: de facto tamen iure communi Ecclesiastico huiusmodi potestate vltus non est. Quasierim tamen num solvere teneantur decimas praediales de bonis saeculari, vel patrimoniali titulo possessis?

175 Non tenentur. Quia si eis talis esset obligatio, actio quidem confunderetur, id est, idem esset dans, & accipiens, leg. *Stichum*, ff. de solutionib. Nec potest quis sibi ipsi obligari, leg. *Tutor*, ff. ad Velleian. Sic nonnulli, quos tacitis nominibus memorat Abulens. ad cap. 23. Mat. quae. 193. addens: Et hanc opinionem amplectuntur multi Episcopi nostri temporis nullas decimas de praediis profanis suis soluentes.

176 Tenentur omnino. Quia si Pontifex tenetur, videntur potest Episcopus exculari. Proximam Dubium recognosce. Ita Abul. citat. Suar. tom. 1. de Relig. tract. 1. lib. 1. cap. 17. num. 13. citans Rebuffum, Cardinalem, Innocentium, & alios Canonistas, Fagundez precept. 5. libr. 2. cap. 2. num. 16. Filliuc. tract. 27. part. 2. num. 174. Trull. l. 3. Decal. c. 3. dub. 10. num. 6. & alij communiter.

177 Hoc plane dicendum. Nam eadem est ratio de Episcopis, atque de Summo praefule: praedia enim saecularia vbi primum in Parochias fuere diuisa statim fuerunt affecta hoc onere reali decimas soluendi: res autem cum suo onere transit. Quae ratio eo efficacius procedit in Episcopis, & omnibus infra Pontificem Praelatis, quo minore illo obtinent potestatem in decimarum dispensationem. Secus dixerim de praediis Ecclesiasticis, quae ad Episcopalem pertinent dignitatem, de his enim non sunt decimae soluendae.

DVBIVM XXXVIII.

An Parochi teneantur ex vi iuris, de fructibus suorum Beneficiorum decimas Episcopis soluere?

178 S. Cio, non teneri personales decimas alicui persolvere. Quia cum haec in receptione Sacramentorum fundentur, Parochi non recipiunt Sacramenta ab aliis tanquam eis subditi, sed tanquam a cooperantibus. Dubito autem, an teneantur vi iuris soluere Episcopis suorum Beneficiorum ex fructibus decimas?

179 Tenentur quidem. Quia in veteri Testamento Leuitae decimam de decimis, aut de fructibus earum Summo Sacerdoti solvebant. Num. 18. At Episcopus est velut Summus Clericorum Sacerdos. Sic Hostiens. summ. titul. de decim. §. A quibus, & alij, quos pressis nominibus memorat Abulens. ad cap. 23. Mat. quae. 191.

180 Minimè tenentur. Quia nullatenus est expressum id in iure, imò contrarium decerni videtur cap. *Novum genus*. Eadem enim ratione teneretur Episcopus decimas de omnibus sui Episcopatus fructibus Papae, ac Archiepiscopo persolvere: quod fallum omnino est. Ita Abul

vbi supr. Leander precept. 5. dub. 6. quae. 17. & omnes.

Certum est mihi, ex vi iuris huiusmodi decimas à Parochis non deberi. Addo nec ex vi consuetudinis, cum potius Ecclesiae consuetudo teneat oppositum, vt Hostiensis concedit. Quae quidem consuetudo sufficeret ad derogandum ius positivum, si quod daretur praescribens soluendas esse à Parochis eiusmodi decimas. Porro licet decimae nostrae sint ad decimarum Testamenti veteris similitudinem, tamen ex eo non pendent, sed ex Ecclesiae statuto, quae talem decimarum solutionem minimè imperat.

DVBIVM XXXIX.

An Clerici alicui Ecclesiae inferuientes, (verbi gratia, Canonici inferuientes maiori Templo, aut Beneficij) tenentur ex iure solvere decimas ex bonis, quae titulo saeculari, aut patrimonij titulo possident, si ea bona sint intra Ecclesiam, cui inferuunt, territorium?

Non tenentur. Quia cap. *Novum genus*, de decimis, dicitur, *Novum genus exactionis est, Non tenentur Clerici à Clericis exigant*. Vbi Tò *Novum*, idem est quod iure insolitum, & inusitatum vt cum Glossa multi Doctores exponunt. Sic Sà verb. *Decima*, numer. secund. Syluester numer. 13. quae. 7. Alenf. tertia parte, quae. 51. membr. septim. articul. secund. Angel. verb. *Decima*.

Tenentur quidem. Quia huiusmodi Clerici possident ea bona saeculari titulo, ea autem praedia, quae titulo saeculari possidentur, per se affecta sunt onere decimarum: vnde ad Clericos Ecclesiae inferuientes, cum suo decimarum onere transeunt. Alias autem graniter ledetur Ecclesia: possent enim Canonici, & alij Sacerdotes alicui Ecclesiae inferuientes multa praedia acquirere, emerque intra ipsius Ecclesiae territorium, ac sic eam decimis defraudare. Ita Fagund. praec. 5. l. 2. cap. 2. n. 16. Suar. tom. 1. de Relig. l. 1. c. 17. n. 12. Lessius l. 2. c. 39. dub. 1. n. 23. Rebuff. de decim. q. 5. D. Thom. 2. 2. qu. 87. art. 4. Sorus l. 9. de iust. q. 4. a. 4. Couarruias l. 1. variarum, c. 17. n. 8. Gutierrez l. 1. q. 9. Canon. cap. 21. n. 52. Abbas ad cap. *Novum genus*, de decim. numer. quart.

Vtorem longè hanc sententiam esse reor. Claret enim ex iure, teneri huiusmodi Clericos ad decimas hasce soluendas. Nam cap. *Spiritus*, quis laicus, vel Clericus, 16. quae. 1. dicitur, non posse Clericum rem propriam legare, vendere, ac dare, priuando Ecclesiam priorem suo decimarum prouentu. Supponit ergo textus, Ecclesiam habere ex bonis Clericorum decimarum prouentu. Porro ingenuè fateor, novum genus exactionis esse, Clericos, seu Pastores, ad quos pertinet decimas ipsas exigere, decimas de ipsis decimis soluere, aut de manfis, seu passalibus Ecclesiae, quae titulo spirituali, & Beneficij possidentur: & hunc esse affirmo huius textus germanum proculdubio sensum ex comuni Doctorum Fagund. sic.

DVBIVM

Sectio II. Dubia, De Præcepto V. 155

DVBIVM XL.

Clerici tenentur decimas solvere de fructibus sui patrimonij, ad cuius titulum sunt Ordinibus instituti, si deseruiat Ecclesia, cui tales decime deberentur, si ad effectum obligati?

⁸⁷ **N**on tenentur. Quia huiusmodi bona dicuntur quædam spirituales mercedes (ac præmia pro obsequiis Ecclesiæ exhibendis. Sic Gloss. ad cap. Tuis, de præbend. Ricci part. 7. collect. collect. 2628. Sayr. decis. 12. de censib. Guido decis. 283. Antonin. var. resolut. l. 1. casu 88. addens sic fuisse in Regno Neapolitano decisum.

⁸⁸ **T**enentur quidem. Quia tale patrimonium titulo seculari possidetur, quod quidem obnoxium erat ante Ordinum susceptionem decimandi obligatione, à qua non fuit ex Ordinum susceptione exemptum; non enim Ecclesia debet defraudari re sibi debita ante Ordinum receptionem. Ita Barbosa l. 3. de iure Eccl. c. 16 §. 3. n. 10. Fagund. præc. 5 l. 2. c. 2. n. 4. Trull. l. 3. Decal. c. 3. dub. 10. n. 2. Suar. tom. 1. de Relig. n. 2. l. 1. c. 17. n. 22. Bonac. d. vi. de præc. Eccl. q. vltim. punct. 7. citans Molfesum, Cæpolam, ac Monetam.

⁸⁹ **E**go quidem existimo, liberum esse Clericum à solutione decimarum solvendæ, si ad congruam sustentationem nulla bona Ecclesiastica possidet, sed necessarium ei sit victum de iis secularibus possessionibus sibi parare. Quia in hoc casu bona illa quasi Ecclesiasticam induunt Beneficij naturam, quod decimam non debet. Postquam autem Clericus bona Ecclesiæ, seu Beneficium, Capellamve acquirit, ad sustentationem sufficiens subsidium, bona illa secularia ad quorum titulum Ordines suscipit, pristinam resumunt decimam reddendi obligationem. Si verò de Clericis simplicibus loquamur, tenentur quidem ex vi iuris communis decimas solvere personales de actione lucrativa corporali, non verò de spirituali, hoc est, de iis bonis, quæ titulo seculari, artificiorumque corporali lucrantur: non autem de illis bonis, quæ titulo, & actione spirituali, pro Missarum cantu, pro defunctis humanis, acquiruntur.

DVBIVM XLI.

An qui ob extremam, vel quasi extremam necessitatem decimas Ecclesiæ non præstiterit, ad pinguiorem fortunam remeantes, teneantur, illas restituere?

⁸⁸ **T**enentur decimas solvere communi, ac tolerabili inopia laborantes: scilicet, si solutione his, ad congruam personæ ac familiæ sustentationem habeant. Quia decima soluitur quasi de iure, cap. Parochianos, de decim. At in ratione debiti non habetur ratio paupertatis, nisi post bonorum cessionem, cap. Oslowidus,

de seruit. Et quidem si pauperes huiusmodi à soluendis tributis Regiis non eximuntur, nec debent à decimarum solutione eximi. Porro qui extrema necessitate premuntur, à solutione eximuntur decimarum. Nam cum in hac necessitate communia sint omnia, non tenentur huiusmodi inopes decimas impertire. Certe hæc, dubitas verò, nūm qui ob extremam, vel quasi extremam necessitatem decimas Ecclesiæ non præstiterit, teneantur si ad pinguiorem fortunam redierint, illas restituere?

Tenentur planè. Quia accepta, & consumpta in necessitate extrema redeunte meliori fortuna sunt restituenda: ergo pauperes ad meliorem fortunam redeuntes debent restituere decimas, quas extrema necessitate presci consumplerunt. Sic Fagundez præcept. quint. libr. secund. capit. tert. numer. secund. Rebuff. tractat. de decim. question. quint. numer. 13. Trullench lib. 3. Decalog. cap. 3. dub. 10. numer. 9. Vafquez Opusc. de elemosyn. cap. 1. dub. 6. Malder. tract. 4. cap. 7. dub. 1. Tolet. l. 5. c. 2. 4. n. 10. Lessius l. 2. c. 16. dub. 1. numer. 8.

Non tenentur. Quia ille, qui in casu necessitatis extremæ accepit alienum, & consumpsit, ad meliorem remeans fortunam, non tenetur aliquid restituere. Ergo idem in casu nostro dicendum. Ita Suarius tom. 1. de Relig. tract. 1. libr. 1. capit. 16. numer. 17. Filliuc. tractat. 27. part. 2. num. 166. Layman. libr. 4. tract. 6. cap. 3. num. 6. Palao tom. 2. tractat. 10. dub. vnic. punct. 11. numer. 2.

Profectò quia probabilius planè est, eum, qui necessitate extrema, vel quasi extrema affectus aliena accipit, & consumit, ad meliorem fortunam remeantem non teneri aliquid restituere: Nam qui in huiusmodi necessitate accipit aliquid & consumit non tenetur restituere ratione acceptionis, quæ iusta fuit: nec ratione rei acceptæ, quæ consumpta iam est, & non ut res aliena, sed ut propria, cum in necessitate extrema omnia communia sint: probabilius consequenter esse reor non obligari ad restitutionem eum, qui in extrema, vel quasi extrema inopia constitutus decimas retinuit, & consumpsit, etiamsi postmodum ad pinguiorem fortunam recurrat. Docuit Palao.

DVBIVM XLII.

An pauperes laici in gravi necessitate constituti, ita congruam sustentationem sibi, ac familiæ non habeant, debeant decimas personales, ac prædiales solvere?

Debent quidem. Quia propter paupertatem non debet quis aliena surripere: cum autem Ecclesia dominium decimarum habeat, raperet aliena pauper ille, qui ei decimas denegaret, omnesque se inopes fingerent, ut decimas non soluerent. Profectò Episcopi, ac Parochi de superfluis tenentur pauperibus providere, ideoque non possunt pauperes sibi succurrere in necessitate solùm gravi, decimas subtrahendo. Sic D. Thom. 2. 2. question. 87. artic. 4. Caietan. ibi. Aleni. 3. part. quest. 51. art. 1. Syluest.

¹⁸⁹
Tenentur quidem.

¹⁹⁰
Non tenentur.

¹⁹¹
Hoc mihi probabilius.

Sylvest. verb. Decima. num. 10. Resuff. tractat. de decim. question. 5. numer. 14. Pano. mit. ad cap. Cum h. mines. numer. 4. & 5. Fagundes. precept. 5. lib. 2. cap. 3. numer. 1. asserens esse communem sententiam.

192 *Minime debent.* Minime debent. Quia credibile non est piam matrem Ecclesiam velle cum tanto rigore pauperes ad soluendas decimas obligare, ut etiam e rebus sibi moraliter necessariis illas soluere teneantur, unde necessarium eis sit mendicando victitare. Ita Suarius tom. 1. de Relig. lib. 1. cap. 16. num. 16. & 18. Filiucius tract. 27. num. 166. Layman. lib. 4. tractat. 6. cap. 1. numer. 6. Innocent. III. ad cap. Licet, de censib. Palao tom. 2. tractat. 10. punct. 1. numer. 2. Trullench. lib. tert. Decalog. cap. 3. dub. 10. numer. 9. & alij.

193 *Hanc eligo sententiam.* Hanc eligo sententiam si non probabilior, saltem æque probabilis. Nam solutio debiti ex iure contracti differri potest ob gravem necessitatem, sed inopiam debitoris: imò ille, qui rem alienam possidet, & non potest reddeere statim sine magna status iactura potest illius differre restitutionem: ergo idem dicendum in decimarum debito. Et si (vri Auditores primæ sententiæ disceptant) Episcopi, ac Parochi sunt obligati ad subueniendum subditis pauperibus ea necessitate gravi pressis: non possent rationabiliter iniquo animo ferre, quod subditi grauati inopia ante retineant, quod ipsis esset postmodum tribuendum. Monacho tamen, hanc opinionem maxima circumspeditione esse practicandam ob abusus periculum. Enim vero pauperes hi ad meliorem fortunam adducti tenentur ad decimarum, quæ non soluere, restitutionem. Nam licet in extrema necessitate omnia sint communia, ac veluti propria, & ideo quæ in ipsa sint accepta, & consumpta obnoxia restitutioni non sunt, adhuc bona redeunte fortuna: hand sic in necessitate gravi, quia in illa non sunt omnia communia, ac propria, unde cum tunc accipiuntur, & absumuntur ut res alienæ, semper manent restitutioni obligata. Ex Palao adhuc.

DVBIUM XLIII.

An Religiosi virtute suorum privilegiorum sint nunc omnino exempti à solutione decimarum prædij, terræ, hortus, &c. etiam si alias essent debite Summo Præsuli?

194 *Aliquar. col.* Certum mihi, Religiosos, ac Clericos in communi viuentes ex iure antiquissimo exemptos fuisse à decimis illorum, quæ ipsi nec ad sui sustentationem excolebant. cap. Decimas 16. question. 1. & cap. Ex multiplici, de decimis. At ex iure moderniori teneri soluere de omnibus prædiis, ac terris alienis, quas propriis colunt expensis, imò de propriis post Concilium Lateranense acquisitis. cap. Nuper, de decimis. Certum mihi, per privilegium capitis Ex parte 1. de decimis. nunc eximi Regulares à decimarum solutione de animalibus, quæ ipsi nutriunt. ibi: Et de nutrimentis animalium sunt.

rum, & de hortis suis decimas non persoluant. Item suorum vi privilegiorum nunc exemptos esse à solutione decimarum prædiorum suorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus excolunt: imò omnium prædiorum, etiam ab aliis conductorum. Dubito autem, an nunc sint omnino exempti à solutione decimarum prædij, terræ, hortus, &c. etiam si alias essent Papæ debitæ?

195 *Non sunt.* Non sunt. Quia privilegium de non soluendis decimis, intelligitur de extraordinariis, non vero de ordinariis, cum hæc sint de iure divino. Sic Riccius 3. part. collect. 136. Pat. decis. 65. lib. 3.

196 *Exempti sunt.* Exempti sunt. Quia cum decimæ de iure divino non debeantur, sed de Ecclesiastico, bene possunt Pontifices de illis non soluendis privilegium impetire: sicut de facto impetierunt nostræ Societati Ies. v. Paulus III. Pius IV. & Gregorius XIII. derogando expressè capiti Nuper, de decimis. Nos ergo & qui nostris privilegiis fruuntur, sumus exempti, non tenemur soluere decimas de domibus, prædiis, terris, possessionibus, hortis, & aliis bonis à nobis possessis, ac possidendis, quamvis decimæ eorum Summo Præsuli debeantur. Ita Henricus lib. septim. capit. 27. Fagundes precept. quint. lib. secund. capit. quart. numer. prim. & secund. Ioann. de la Cruz in Epit. privileg. lib. secund. capite nono, dubio quarto, conclusion. tert. Trullench. lib. 1. de Decalog. cap. tert. dub. 11. numer. tert. Manuel. tom. 2. q. 99. Regul. q. 44. artic. 4. & 5. & tom. 3. question. 74. art. 16. Leander precept. quint. dub. 6. quest. 36. Miranda An. Prælat. tom. secund. quest. 49. artic. 11. Villalobos tom. 2. tractat. 3. difficult. 4. numer. 5.

197 *Falsus dixerim.* Falsus dixerim, quæ circa nostram questionem Doctores tradidere. Summus Pontifex eximere potest à decimarum tam personalium, quam prædialium soluendarum onere, quos voluerit, & de facto multos suis privilegiis particularibus exemit. Innocentius III. cap. A nobis, de decimis. Soluant, inquit, decimas, nisi à prælatione illarum specialiter sint exempti. Hæc autem immunitas nisi per Summum Præsulem impetiri non potest. Glossa ad cap. Ecclesie 16. question. 1. verb. Novis. ibi: Privilegium est solius Papæ, vni auferre Ecclesie, & alteri dare decimas. Porro hoc privilegium concessum est multis Religionibus, ut scilicet, de omnibus omnino prædiis, & bonis ab ipsis possessis nullas decimas, etiam Papæ soluere teneantur: non solum de iis terris, quas propriis manibus ac sumptibus excolunt, sed etiam per simplices colonos. Quod intelligendum, quando hoc privilegium concessum est terris Religionum, & non personis: nam tunc ad quoscumque colonos terræ fuerint transmissæ, semper cum suæ exemptionis privilegio transmittuntur. Glossa ad Clement. Religiosi, de decimis. verb. Excolendas, ait: Puto si eximuntur terra privilegiatorum, quod ipsorum coloni ab hoc onere colentes illas privilegio participant. At si eximuntur personæ, & non terræ, tunc licet ipse personæ exemptæ de sua parte decimas non solvant: coloni tamen non exempti solvant. Hoc privilegium concessum olim fuit nostræ Societati, præfatis Pontificibus adeo amplum, ut

Sectio II. Dubia De Precepto V. 157

ut eximant à decimarum onere omnes terras nostras, possessiones, hortos &c. quamvis decime illi summo Præfati debeantur. Aliquam decimam in privilegio dicitur etiam Papalem solvere non teneantur, & neque ad id per litteras eiusdem sedis, aut legatorum, aut Nunciorum seu Vicelegatorum prædictorum cuiuscunque tenore fuerint ullo unquam tempore compelli possint, nisi ipse littera Apostolica plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto, ac concessione huiusmodi, ac de eorum ordinatione mentionem fecerint. Et Gregorius XIII. in privilegio concessis terris nostræ Societatis derogavit clarissime, & cessavit de cessionem capituli Nuper, de decimis. Et hæc privilegia olim ab his summis Pontificibus nobis concessa fuere ex proprio motu, de plenitudine potestatis, ut in illis videre est; quibus non potest aliquis attribui defectus iuxta Glossam magnam in cap. Ad hæc, de rescriptis. & Mendosum cum multis in regul. Cancellar. 16. qu. 7. nu. 2. Nonnulla discutiam.

DVBIVM LXIV.

An Religiosi teneantur decimas solvere de prædiis, terris, agris &c. quos aliis tradunt excolendos?

Tenentur quidem. Quia privilegia exemptionis à solutione decimarum sunt personalia, non realia, ideoque ad colonos non transferuntur, attendatarios, vel emptores prædiorum aut fructuum. Sic Trull. 1. 3. Decal. c. 3. dub. 1. 1. nu. 3. Barbo. de iure Eccl. lib. 3. cap. 26. §. 3. nu. 40. male citans Suarium, Azorium, & alios.

Minime tenentur. Quia prædia seu terræ ad colonos cum eodem privilegio transeunt; non enim est concessum personis Religiosis, sed Religionum terris, ut ex privilegii tenore constat. Ita Gloss. ad Clement. Religiosi, de decimis. Mendos. 11. de privilegio. quem citat ac sequitur Fagund. præc. 5. l. 2. c. 4. nu. 1. Ioan. de la Cruz in Epit. privileg. lib. 1. c. 9. dub. 4. com. l. 4. Mann. tom. 2. 199. Regul. question. 44. artic. 4. Rapha. de la Torre 2. 2. question. 87. d. 6. Diana part. 10. tract. 12. resol. 51. citans Leandrum, & alios.

Mihi hoc certum, quicquid Barbosa reclamet pro sua sententia citans Suarium tom. 1. de Relig. 1. l. 1. c. 19. n. 13. Azorium p. 1. l. 7. c. 27. §. 7. ac plures Rotæ decisiones. Illi enim loquuntur de solis privilegiis iuri communi insertis, de quibus certum est, colonos non eximere à decimarum onere, cum illa privilegia expresse concedantur Religiosis sub illa conditione, ut propriis laboribus, hoc est manibus & expensis prædia colant. Unde si per colonos id exeat, tenentur ipsi Religiosi decimas solvere de fructibus, quos ipsi percipiunt, cap. Liceat de decimis. & etiam ipsi coloni de illa parte fructuum, qua fruuntur, cap. A nobis & cap. Tua, de decimis. Secus dixerim, si alia specialia privilegia postea Religionibus concessa perpendantur, in quibus, ut vidimus, eximuntur à solutione decimarum & Mend. Theol. Moral. Tom. V. Pars. II.

marum de suis prædiis, ac terris, etiam si eas per colonos excolant. Et suspicor id etiam solum intendisse Barbosa afferens Rotæ decisiones, quæ hoc, non aliud aperte confirmant.

DVBIVM XLV.

An quando Pontifex summus communicat unius Religionis privilegium alteri Religionis: censetur etiam communicare exemptionem à Decimis solvendis, quæ in privilegio, quod communicat, erat expressa?

Pontifex communicans privilegia alicuius Religionis in quibus adest expressa Non censetur exemptionem à decimarum solutione, alteri Religionis non censetur etiam communicasse exemptionem à solutione decimarum, nisi de hac exemptione fiat specialis mentionem. Quia exemptio hæc difficulter assignetur à Papa concedi. Imo etiam Pontifex indicta privilegiorum communicatione fecerit de decimis mentionem: non est censendus huiusmodi exemptionem impartiri. Quia si non appareret mens concedentis expressa, verbum Decime referri potest ad decimas extraordinarias quæ imponuntur ab homine; non autem ad ordinarias, ac prædiales, quæ sunt debite iure divino. Sic Barbo. lib. 3. de iure Eccl. cap. 26. Paragraph. 3. numer. 41. multos citans difficultatem huius concessionis exponentes. Trull. lib. 1. Decal. cap. 3. dub. 11. nu. 5. Diana p. 10. tract. 12. resol. 49. citans Merollam.

Censetur quidem communicare exemptionem à Decimis, cum Pontifex alicui Religionis communicat alterius privilegia, in quibus continetur huiusmodi exemptio. Quia sicut sufficit illa communicatio, ut Religio cui communicantur privilegia alterius Religionis, gaudeat aliis exemptionibus in privilegiis illis expressis: etiam debet sufficere, ut gaudeat gratia exemptionis à solutione decimarum, utpote cum aliis contenta. Ita Cruz in Epit. privileg. lib. 1. cap. 9. dub. 4. Rapha. de la Torre 2. 2. question. 87. d. 1. nu. 5. Lezana, Hieron. Garcia à Diana citati ubi supra.

Profecto si unius Religionis privilegia alteri Religionis simpliciter, seu per clausulas generales concedantur non censetur Pontifex communicasse exemptionem à solutione decimarum, nisi de hac exemptione specialis mentio fiat. Quia cum id sit difficilis concessio, in concessione generali non venit: & in hoc Auctoribus primæ sententiæ adhareo. At si concedantur specificè seu per clausulas específicas, & particulares privilegia unius Religionis, in quibus exemptio à solvendis decimis includitur, Religionis alteri: censetur Pontifex communicare etiam exemptionem à decimarum onere, quamvis ex hac exemptione specialis mentio non

non fiat. Quo in sensu cum Auctoribus secundæ sententiæ opinor. Diana.

DV BIV M XLVI.

An Privilegium concessum Religionibus de non soluendis decimis, ex propriis prædiis, extendatur ad noualia, quæ post concessum privilegium oria, ac culta fuerint?

204
Non extenditur.

Non extenditur. Quia cum post privilegium orta fuerint, non videntur in privilegio, exemptionis comprehendere. Sic Rebuff. *tr. de decim. q. 14. n. 3. 29. & 30.* citans Ancharanum, Garfiam, & alios. Gutier. *l. 3. q. 99. Can. c. 21. n. 130.* Moneta *de decim. c. 4. n. 67.* Trull. *l. 3. De cal. c. 3. d. 1. n. 4.* Hieron. Rodrig. *in Compen. q. Regul. resol. 50. n. 6.* Conar. *l. 1. var. c. 17. n. 3.* Barbol. *l. 3. de iure Eccles. c. 26. §. 3. num. 14.*

205
Extenditur quidem.

Extenditur quidem. Quia privilegium datum de non soluendis decimis ex propriis prædiis, est absolutum, & non limitatum: ergo comprehendit omnes terras, ac prædia propria. At noualia, etiam post privilegium datum, sunt propria prædia: ergo in privilegio comprehenduntur. Ita Suarius *tom. 1. de Relig. tract. 2. lib. 1. cap. 19. numer. 5. & 6.* Leander *precept. 5. dub. 6. question. 47.* Filliucius *tractat. 27. part. secund. num. 183.*

206
Idem affirmo.

Idem affirmo. Quia præterquam quod id ex cap. *Ad audientiam, de decim.* colligitur, privilegium datum de non soluendis decimis de propriis laboribus extenditur ad noualia, quæ propriis manibus, ac laboribus fiunt, ut concedunt ex contrariis Rebuff. *num. 28.* Gutier. *n. 131.* Moneta *n. 68. & Barbol. num. 14.* Ergo etiam privilegium datum de non soluendis decimis de prædiis propriis extendi debet ad noualia. Nec existimo posse alicuius ponderis differentiam assignari.

DV BIV M XLVII.

An Privilegium Regularium de non soluendis decimis ex prædiis propriis, extendatur ad prædia, quæ de nouo acquirunt, de quibus ante acquisitionem, decima Ecclesiis soluebantur?

207
Non extenditur.

Non extenditur. Quia in dubio privilegium debet intelligi sine tertij præiudicio. Cap. *Quamuis, de rescript.* An quando quis donat alicui domum censui perpetuo addictam, non possidet eam cum census illius onere? Ergo idem de prædiis de nouo acquisitis asserendum. Nec enim debet Ecclesia iure, quo antea fruebatur, privari. Sic Orland. *consil. 268.* Rebuff. *de decim. question. 13. numer. 114.* Barbol. ad Cap. *Quamuis, numer. prim.* citans Abbatem, Innocentium, Collectarium, Imolam, Zabarelam, & alios.

208
Extenditur plane.

Extenditur equidem. Quia privilegium hoc est illimitate concessum, sine vlla exceptione:

Igitur est intelligendum tam de prædiis illius temporis, quam de futuris. ex Cap. *Quia circa, de priu. vbi interrogatus Pontifex, an privilegium Monachis concessum de retinendis decimis extenderetur ad possessiones acquirendas?* Respondit affirmativè. *Quia* (inquit) *indefinite concedendo, intellexisse videtur non solum de decimis illius temporis, sed de futuris.* Ita Suarius *tom. 1. de Relig. tractat. 2. lib. 1. cap. 19. numer. 7.* Filliucius *tract. 27. num. 184.* Palao *tom. 2. tract. 10. dub. vii. punct. 12. numer. 6.* citans Azorium. Ioann. de la Cruz *in Epist. l. 1. c. 9. dub. 4. concl. 2. & alij.*

Verius hoc esse crediderim, nec dari dubium de privilegio video, (vbi Rebuff. voluit) unde si tertio præiudicium inferatur, debeat privilegium coarctari: sed favorem, & gratiam Religiosis meritis impensam recognosco. Et quidem privilegia proprio motu Principum concessa non sunt strictè, sed largè interpretanda: & sic observanda omnino vti sonant, ut notarunt Ioann. Andreas, & Abbas ad Cap. *2. de priu. l.* At privilegium de non soluendis decimis Regularibus concessum fuit datum à Pontificibus proprio motu, ut constat in privilegio concessio Fratibus Minoribus à Sixto IV. Ergo non strictè, sed largè interpretandum. Quid autem de prædiis conductis, quæ Religiosi suis manibus, vel sumptibus excolunt? Certè si loquamur de privilegio iuri communi inserto, nullatenus extenditur ad prædia conductà quamvis Religiosi propriis laboribus, ac sumptibus ea excolant: sed tenentur soluere decimas. Quia sic declaravit Alexander III. Cap. *Dilecto, de decim.* At si loquamur de privilegio, quæ extra corpus Iuris Religiosi obtinent, assero extendi ad prædia etiam conductà, & ad bona Emphyteutica, unde de his non debent decimas impertire. Ita concessit Fratibus de Guadalupe Gregorius XI. Martinus V. & Paulus III. Mecum Fagund. *præc. 5. l. 2. c. 4. n. 1.* Azor. *tom. 1. l. 7. c. 3. q. 6. & alij.*

DV BIV M XLVIII.

An Privilegium hoc Religiosis concessum extendatur ad hortos, quos ipsi colunt, ut olera vendant?

Non extenditur. Quia privilegium debet intelligi de hortis, quos ad vium proprium efformant, & excolunt: secus si ad venditionem; non enim Religiosi negotiari, vel huiusmodi secularia debent exercere. Cap. *2. Ne Clerici, vel Monachi, Cap. Dilecti, de decim.*

Extenditur planè. Quia in Cap. *Ex parte, absolute, & absque vlla distinctione Religiosis conceditur decimarum exemptio de hortis suis.* Ergo siue olera eorum proprio vsui Monasterij deseruiat, siue ad eorum sustentationem diuendantur, non tenebuntur decimas soluere. Nec enim desinunt horti esse sui, ex eo quod eorum olera venundantur. Ita Dicastil. *tom. 2. de iust. l. 2. tr. 9. disp. 1. dub. 4. & 5.* Cardin. de Lugo. *tom. 2. de iust. d. 16. sect. 1. numer. 27.* edocens non esse prohibitum Religiosis fructus suorum agrorum vendere. Bayn. *de Sacrament.*

Sectio II. Dubia De Præcepto V. 159

ment. tract. 1. 1. q. 15. Leander præcept. 5. dub. 6. que. 50.

Cum non loquamur de privilegio concessio Religiosis in corpore iuris inserto, sed de aliis privilegiis indultis Regularibus, quæ post privilegium illud insertum, expedita fuerunt: asserendum proculdubio est, non teneri illos decimas solvere de hortis, quamvis olera vendant. Nam eodem tenore eximuntur Religiosi à solutione decimarum de hortis suis, ac eximuntur de terris, prædiis, ac aliis possessionibus. At in omnium sententia Religiosi eximuntur à solutione decimarum de fructibus prædiorum, & ceteris, etiam si ex iis aliqui, vel omnes fructus vendantur: ergo idem asserendum de fructibus hortorum. Et quidem licet negotiatio fructus, ac propriè sumpta sit Clericis, ac Religiosis prohibita: non tamen negotiatio, qua quis vendit superflua, & necessaria emit, quia hæc est naturalis. D. Th. 2. 2. q. 77. art. 4. & cum eo omnes Theologi.

mas etiam prædiales: certè contra hoc ius potest consuetudo prævalere *cap. ultim. de consuetud. Ita Suar. 10. 1. de Relig. 2. 1. 1. c. 12. à n. 7. & c. 10. n. 6. Nauar. sum. c. 21. n. 30. Azor. 1. 7. c. 37. q. 2. Bonac. d. ult. de præc. Eccl. q. 5. pun. 5. n. 6. & 7. Fagund. præc. 5. l. 3. c. 1. n. 24. & 25. Valq. tr. de Benef. c. 1. §. vnic. dub. 2. Palao 10. 1. tr. 10. d. vni. pun. 4. a. n. 1. Lessi. l. 2. c. 39. dub. 5. nu. 1. Trull. l. 3. Decal. c. 3. dub. 11. n. 7. Laym. l. 4. tr. 6. c. 6. n. 9. Et Canonistæ citati à Barbola lib. 3. de iure Eccles. c. 16. §. 3. n. 64. & ad cap. In aliquibus, de decim.*

Hanc sententiam vnicè veram esse putamus. Nam quidquid lex, aut legislator efficere potest, valet gerere consuetudo, cum hæc vim legis habeat. *leg. 2. C. Quæ sit longa consuetudo.* At Pontifex proculdubio potest per legem particulare à solutione omnium prædialium eximere: Ergo idem consuetudo poterit.

216
Hanc sententiam vnicè esse puto.

DVBIVM L.

An vi consuetudo valeat aliquos ab omniū decimarum prædialium sol. ti. n. eximere, sufficit quod sit præscripta per quadraginta annorum spatium?

Non sufficit. Quia non sufficit consuetudinem percipiendi decimas esse probatam quadraginta annorum spatium, sed requiritur, ut septuaginta annorum termino approbetur: Ergo idem requiritur spatium consuetudo, ut quem à decimarum eximat solutione: cum contrariorum eadem sit disciplina. Sic Fulgosi. *consil. 166. Balb. de præscrip. p. 5. q. 7. Rebus. de decim. q. 13. n. 53. Socin. libr. 2. consil. 297. Ricci. in collect. decif. 1392. citans Verallum.*

217
Nō sufficit.

DVBIVM XLIX.

An consuetudo possit efficere, ut aliqui à solutione omnium decimarum prædialium eximantur?

In certum, consuetudinem posse efficere, ut loco decimæ solvatur duodecima, vigesima, vel trigesima pars. Quia quota decimarum est de iure solum positum, contra quæ optime præscribi potest. Imo posse consuetudinem efficere, ut ex certis fructibus nulla decima persolvatur, si alias ex aliis redditibus congrua Ministrorum sustentatio superstit, asserimus. Quia in hoc casu solum est de iure humano decimare ex iis fructibus: Ergo contra illud poterit consuetudo prævalere. Dubito verò, an cōsuetudo possit aliquos eximere ab omnium decimarum prædialium solutione? Minime potest. Quia decimæ prædiales iure divino debentur, contra quod consuetudo prævalere nequit. Sic Hostiens. *ad cap. In aliquibus, de decim. Rochus Curti. ad cap. ult. de consuet. Torrecræ. ad cap. Reuertimini 26. q. 1. a. 7. n. 1. Paris. l. 2. consil. 25. Felin. ad cap. Causam quæ, de præscrip. & alij plures Canonistæ, quos citat Couar. l. 1. var. c. 17. n. 8.*

214
Non potest.

Potest omnino, dummodo ex aliis redditibus, ac pensionibus Parocho, & aliis Ministris sustentatio congrua remaneat. Quia hæc congrua sustentatione illis manente, solum remanet obligatio iuris humani ad soluendas decimas. *Escob. & Mend. Theol. Moral. Tom. V. Pars II.*

Sufficit profecto. Quia frequens & diuturnus usus communis habet vim introducendi legem, & consequenter aliam abrogare, si legitimo, & diuturno tempore duret: sed quadraginta annorum tempus est satis diuturnum: Ergo sufficit ad legem abrogandam. Ita Paris. *consil. 25. n. 6. & 27. Couar. lib. 1. var. cap. 17. nu. 7. 8. & 10. Gutier. lib. 2. qq. can. cap. 20. num. 65. & 66. Suar. tom. 1. de Relig. tract. 1. libr. 2. caput. 13. numer. 1. & 7. Valquez tract. de Benef. cap. 1. dub. 3. Trull. libr. 3. Decal. caput. 3. dub. 11. num. 7. Filliuc. tr. 27. numer. 154. & alij.*

218
Sufficit equidem.

Existimo longe probabilius requiri, & sufficere quadraginta annorum tempus, ut præfata consuetudo præscripta, legitime censeatur, ut habeat vim eximendi à decimarum solutione populum, qui Parocho huiusce temporis spatium non soluit. Sumitur ex *cap. ultim. de consuet. iuncta Glossa, v. Legitime præscripta.* Quis enim non fateatur quadraginta annorum spatium satis esse diuturnum?

219
Hoc assero.